

Szilánkok

Mobil-mánia, telefóbia

Nem nálunk történt, bár ilyenek nálunk is megtörténhetnek...

Illetve nem nálunk kezdődött, de Nyugatról indult el, mint oly sok minden a földön. Mi csak néhány éve vettük át, de már - legalábbis ebben - majdnem utol is értük azt a fránya Nyugatot: egyre több embernek, gyerekeknek, öregeknek, fiatalnak van már nálunk is mobil telefonja, már-már telefóbia ez! Engem mindig a frász tör ki, ha megcsörren, megzörren, megcsendül, felberreg, zenél, sípol, zajong, vagy bipog, rezeg a telefon valahol. Mindig frász ver ki, ha tömeges helyen megszólal a maroktelefon: öt emberből legalább négy kap a zsebe, táskája, hátizsákja, övbígyója után. Milyen jó érzés: ha nem engem kerestek!

Elddig csak, mint külső szemlélő, még le-le tudtam rázni magamról ezeket, nem figyelve, a különösen fiataloknál jellemző intímabb szférák nyilvános kibeszélő fonálást, de most már, miután kisfiam "kinötte" a saját régi telefonját, és beigértem, így meg is vehettem helyette egy kisebb, korszerűbb, többet tudó apróbb, így sokkal drágább, de "nézd apa még azt is tudja..." maroktelefon-t neki. Így most már nekem is van, a kinött.

A mobil telefon tipikusan egy modern emberi találmány és talány is egyúttal. Ráadásul az az előnye, ami a hátránya! Vagyis bármikor elérhetnek, vagyis bármikor zavarhatnak, így tehát zavarnak is!

Milyen nagy-nagy öröm, amikor az utcán, buszon, vonaton vagy bárhol vagyunk is,

megcsörren-csörren, berreg, zakkol, reszket, zug, zenél, zajong egy telefon. Szinte öröm látni hányan kapnak táskájuk, zsebük, zacskójuk, övük után: "na kinek a telefonja szólalt meg?" játékbán. Külön kategória a különc, akinek egyéni "hangja" van! Pláne ha ő maga gyártotta azt. Milyen nagy öröm, hallani: ki, mikor, hol, kivel, vagy kinek micsodájával, miért és mit fog csinálni!

Legutóbb éppen az utcán voltam kénytelen irgalmatlan kiabálást végighallgatni, még tiszta szerencse nem magyarul folyt az a beszélgetés, bár az talán már nem is nevezhető beszélgetésnek. Külön öröm, amikor csendes konferencián, koncerten, vagy más intim körben-pillanatban szólal meg, persze mindig maximális hangerővel éppen...az Örömóda, vagy egy éppen divatos dallam torz mása. Öröm hallani, hogy ha nem kapcsolja ki az a "nagyon fontos személy" (másképpen VIP), és "na mi van?", "ahogy megbeszéljük" fontos beszélgetést ejt meg valaki, mindenképpen, az egész brancs füle hallatára. Persze hab a tortán, hogy telefon is olyan, mint a kulcsok, hogy mindég a táská legáljáról kerül ki, ha előkerül egyáltalán időben...

Pedig még messze a vég. Még éppen csak az elején járunk ennek a csodálatos dolognak, mert most foglalkoznak vele, hogy a mobil lehet (lesz?) a személyi azonosítónk, bankkártyánk, és talán nem sokára még a fényképezőgépünk is. És ezek a lehetőségek még nem is jelentik a csúcsot. Milyen csúcs ez az érzés...

Egy héten át figyeltem a munkájukat. A kotróhajó egyenletesen berregett reggeltől estig. Úgy tűnt, hogy nem mozdul a helyéből, és az sem igen látszott, hogy a vízben bármi is történe. A gépkezelő szinte mozdulatlanul ült egész nap. Időnként ki-kínézett a partra, s aztán ült merere tovább. - Nyugis állás, tiszta üdülés - gondolom magamban. Egész nap a vízen, és még fizetést is kap érte. Mások ezért fizetni szoktak. Egy-két nap kellett ahhoz, hogy észrevegyem: közelebb kerültek hozzánk.

Az egyik este végre történt valami. Egy motorcsónak érkezett, rajta vagy 10 db 40 literes műanyag-kupa. A kotróhajó motorját leállították. A kupákat egyenként feltették a hajóra; halk zümmögés, és rövid időn belül üresen tettek vissza a csónakba. A hajó tartálya mohón nyelte a gázolajat. Miután végeztek, odaszóltam nekik, tudnának-e szakítani időt a beszélgetésre. Tudtak. De előbb a gépkezelő levette a fejtől a fülvédőt.

A beszélgetést a lehető legrosszabb kérdéssel keztem:

- Önök süllyedtek el tavaly a kanyar után?

- Olyannak néz ki ez a hajó, ami elsüllyed? - kérdezték megrövidően. - Az a másik csoport hajója volt. Most ott dolgoznak a ligetnél.

Tiszta üdülés!

tenek egy-egy drótkötelet. Az egyik jelez, a másik "dolgozik". A jelzőkötelet vannak azok a jelek, amelyhez a hajó igazodik. Egy másik drótkötél szerepe, hogy segítségével araszol a hajó előre. A szelvényt - hosszában négy, 6-6,5 méteres szakaszra osztják: ennyit tud egyszerre befogni a kar. Amikor egy hosszal végeznek, visszamennek, és elindulnak a másik sávban. Egy nyújtott műszakban egy szelvényt, azaz 100 métert haladnak. Megrendelésük 3,3 m-es mélységre szól. A meder jelenleg 2-2,5 méter mély.

Munkájuk minőségét pillanatok alatt láthatom: egy hosszú rudat enged a mederbe. Amikor a fenékre ütközik, kihúzza. Éppen 3,3 méteres az "új" meder. Tehát 70-75 cm-es iszapréteget távolítottak el.

- Mennyi iszap marad még a meder alján?

Előkerül egy még hosszabb mérőrud. Miután fenéket ér, Koleszár József rátámaszkodik. A rúd könnyedén hatol az iszapba. Amikor "megfeneklik", kihúzza és mutatja: ez bizony "tisza" iszap volt. A rúd 120 cm-es iszapréteget mutat.

- Mi kikotornánk ezt is, de ennyire szól a megrendelés - mondja.

Röviden elmagyarázza gép működését. A víz alatti marófejet egy hidraulika forgatja. Belemar az iszapba, és egy szivattyú - nagy hígítással - egy csőrendszeren át a zagytárolóba nyomja. Egy óra alatt 300 m³ iszapot termelnek ki. Az iszap 25%-a víz, amely elfolyik, a tározóban marad a zagy, amely kiváló termőfölddé válik.

Aztán Koleszár József a hajóra invitál. Töviről hegyire megmutatja az egészet. Látható, melyik

kar mit működtet, kiemeli a marófejet a vízből, s megmutatja, mennyi damilt és horgot gyűjt össze.

- Szeretnek a szarvasi horgászok gereblyézni - jegyzi meg némi éllel. Mást nem nagyon találtak eddig a mederben, de Koleszár úr elmondta, hogy a Kurca kotrásakor - Szentesen - garmadájával szedték ki a kerekpárokat a vízből.

Kiemeli a "talpakat" a víz alól. Három nagy korong függőlegesen vág az iszapba, ez rögzíti a hajót munka közben, oldalirányban, úgy, hogy előre haladni tud.

Aztán megtudom, milyen is az "üdülésük". A gyulai vállalkozó, akinél dolgozik, csak alvállalkozó. A fővállalkozó szekszárdi. Szezonban heti egy pihenőnapjuk van. Naponta X órát dolgoznak. (- Ezt ne írja meg! - kéri.) A gép pedig egész nap zúg, fülvédő nélkül megsüketülne. Ez a "viselet" sem leányálmom. Órabérük bruttó 305 Ft.

- Cudar világ ez! - mondja. Az embernek sok mindent fel kell áldozni, hogy megmaradjon a munkahelye.

Az élettársa türelmes, gyerek nincs.

Elbeszélgetünk még a világ dolgairól. Megtudom, milyen jó lesz a pedagógusoknak az 50%-os béremelés után. Nem tiltakozom, tényleg jobb lesz.

- De akkor a pékekét is emelni kellene, mert a pékek meg éjjel dolgoznak - mondja. Azért megegyezünk, hogy a világ már csak ilyen, "igazság" pedig sohasem lesz.

Barátsággal búcsúzom, és kicsit sajnálom, hogy egy-két nap múltán már csak messziről láthatom, hogyan "üdülnék" a kotróhajó dolgozói.

Csökken a házassági kedv

"Megfogom kezdet, s megígérem Neked, hogy az élet rögzős útján végig elkísérlek..." - ígéri egymásnak az ifjú házasságkötés alkalmából. Aztán eljön a nagy nap, felcsendül az orgonaszó, elhangzik az igen, s a két ember elindul a közös úton. A házasság útján, melyet - Szarvason is - egyre kevesebben választanak.

"Ezt az anyakönyvet 1993. március 20-án kezdjük. Közel kilencszáz házasságot tudunk bejegyezni bele - talán az idén már betelik."

Tóth Mihályné közel husz esztendeje anyakönyvezető itt Szarvason. Sok-sok házasság kötöttett már az ő közreműködésével.

- A nyolcvanas években - mondja, miközben a vaskos anyakönyvet lapozgatja -, jóval többen kötötték házasságot Szarvason. Évente úgy 170-180-an. Az utóbbi tíz évben pedig már jócskán száz alá csökkent ez a szám, tavaly például mindössze 74 házasságkötés volt itt a Polgármesteri Hivatalban.

- Vajon miért csökken a fiatalok házassági kedve?

- Azt hiszem, nem is annyira a házassági kedv csökken, hanem anyagi okai vannak a dolognak. A fiatalok sokszor a szülőkkel laknak egy lakásban, nem tudnak külön költözni, lakáshoz jutni, s ilyen körülmények között nem akarnak gyereket sem vállalni.

Következésképpen a házasságoknak sem sok értelmét látják. Érdekes módon egyébként az utóbbi években megfigyelhető, hogy akik mégis házasságot kötnek, azok általában két okból teszik ezt: vagy mert közelít a gyermekáldás, vagy mert a lakáshoz jutáshoz, az ehhez szükséges hitel felvételéhez szükség van a házassági okmányokra.

- Mindez nem tűnik túl romantikusnak...

- Változnak az idők, s ezt el kell fogadnunk. Ma már igen gyakori például az élettársi közösség azokban az esetekben is, amikor a párnak már gyermeke is van. Ilyenkor az apa egy nyilatkozatban ismeri el a gyermeket. Korábban erre jóval kevesebb példa volt.

- Vajon miért veszítette el a jelentőségét a házasság intézménye?

- Ha csupán azt nézzük, hogy a házasságok egyharmada válással végződik, már meg is kaptuk a választ. Úgy tapasztalom, hogy azok az élettársi közösségekben élő párok, akiknek így, "papír nélkül" sikerül egy harmonikus kapcsolatot kialakítaniuk, gyakran félnek azt törvényesíteni. Félnék attól, hogy a papírtól elveszi az a jó kapcsolat, elveszíti a varázsát, mely talán éppen abból fakad, hogy hivatalosan nem kötötték össze az életüket.

- Ha változnak is az idők, a fehér menyasszonyi ruha bizonyára nem megy ki egyhamar a divatból.

- Valószínűleg nem. Sőt ma

már igen gyakran azok is fehér ruhában esküsznek, akik másodszor, vagy harmadszor kötnek házasságot. Ezen a téren is megszűntek az előítéletek.

- Milyen szolgáltatások vehető igénybe itt Szarvason a házasságkötési szertartás keretében? Van-e valami különlegesség?

- Azt hiszem, hogy ami leginkább különleges, az az élő orgonazene, ami a környéken egyedül itt nálunk Szarvason van. Szerintem a házasságkötés ünnepélyességének lelke éppen az orgonazene, amely körülöleli az egész szertartást, amely szól a gyűrűváltás alatt, s akkor is, amikor a szülőket köszönti egy-egy szál virággal az ifjú pár.

- Vannak-e időnként extrém kívánságok a szertartásra vonatkozóan?

- Leginkább a házasságkötés helyszínére vonatkozóan vannak egyedi kérések. Van aki a Bolzakstély lépcsőjén, a Romulus és Rémus szobornál szeretné kimondani az igent, de volt már házasságkötés a Liget Campingben, az Ír Sörözőben, az Arborétumban,

sőt még a Katalin II. sétahajón is.

- Hűszévi anyakönyvezetői munka után nem válik rutinná egy-egy házasságkötés levezetése?

- Nem. És nem is szabad, hogy azzá váljon. Nincs két egyforma esküvő még akkor sem, ha a szolgáltatások ugyanazok. Az esküvő hangulatát mindig az érkező házasságkötés párja és az ő vendégeik határozzák meg, ezért egyedi minden egyes házasságkötés. A tapasztalatok megedzik ugyan az embert, mégis én minden házasságkötés előtt ugyanúgy izgulok, mint húsz évvel ezelőtt, amikor az első párokat adtam össze.

- Még egy utolsó kérdés: mikor lehet itt a Polgármesteri Hivatalban házasságot kötni?

- Ha a szükséges okmányok rendben vannak, akkor gyakorlatilag bármikor. S ez a szó szoros értelmében értendő, tehát bármely nap bármely órájában lehet házasságot kötni. Ezzel senkit sem szeretnék arra biztatni, hogy éppen az éjszaka kellős közepén akarja majd kimondani az igent, de gyakorlatilag ennek sincs akadálya.

Lipták Judit

Az elmúlt szombaton mindössze egyetlen házasságkötés volt Szarvason: Jurák Magdolna és Szőke Károly mondták ki egymásnak az igent.

Van védelem a vandálok ellen?

A kérdésre tulajdonképpen a vandálság fogalmának névadói megjelenése óta keresi a választ az emberiség, de most nem történelmi összefüggéseiben kerül ezekre a hasábkra a probléma.

Konkrét esetekről van szó, mégpedig a sportlétesítmények környékén az utóbbi időben tapasztalt, jelzett vandálkodásokról. A sportteleptől, a különböző helyeken lévő kosárpályákon át a Kossuth téri grundig mindenütt otthagyják "névjegyüket" a névtelen vandálok, tönkretéve mások munkáját, mások sportolási és szórakozási lehetőségét is. Elgömbült, leszakított kosárgyűrűk, összetört kerítések, betört kirakatok, és mindezekhez társul bosszankodás, idegesség, szomorúság -

és félelem az újabb vandálkodástól - ezek jelzik napjaink vandáljainak útját. Szirony Pál, aki a szarvasi sportlétesítmények működését felügyeli, a napokban a Mangol-zugban lévő kosárpályán leszakított gyűrűjét találta lakása kapujában, ennek kapcsán kérte segítségünket, mert - mint mondta - nem lehet elmenni ezek mellett a dolgok mellett szótlannul. Így hát hallassuk vele együtt hangunkat, mindazok, akik az értelmetlen pusztítást nem tudjuk megérteni, elfogadni. Ha elhallanak ezek a kiáltások a névtelen károkozókhoz, mások munkájának, sportolási lehetőségének elrontóihoz, talán elgondolkodnak. (Legyünk bizakodók.)

Ugyanakkor, ne csak az újságban hallassuk hangunkat, próbáljunk figyelni közös értékeinkre, s ha azokat rongálni látjuk, jelezzük a megfelelő helyeken, higgyünk abban, ha figyelünk, ha szólunk, van védelem a vandálok ellen.